

PUUMARKKINATYÖRYHMÄN KOKOUS 3/2014

Aika: Torstai 5.6.2014 klo 8.00–10.00

Paikka: Maa- ja metsätalousministeriö, Hallituskatu 3, kokoushuone Niskavuori

Osallistajat:

Jari Koskinen MMM (puheenjohtaja), Juha Ojala, MMM/LVO, Sixten Sunabacka TEM, Helena Silvonen UM, Anu Islander Metsäteollisuus ry, Simo Jaakkola Koneyrittäjien liitto, Riitta Hänninen Metla, Olli Puukko Metsähallitus, Juha Mäntylä Metsä-Group, Jorma Länsitalo Stora-Enso Oyj, Pekka Rajala UPM-Kymmene Oyj, Jussi Joensuu Koskitukki oy, Marko Mäki-Hakola Metsänomistajien liitto Länsi-Suomi, Rauno Numminen Etämetsäomistajien liitto ry, Matti Sojakka Metsänhoitoyhdistys Pirkanmaa, Matti Mäkelä, MMM/LVO (sihteeri)

1. Kokouksen avaus ja edellisten kokousten muistioiden hyväksyminen, Jari Koskinen

Puheenjohtaja Jari Koskinen avasi kokouksen ja toivotti kaikki osallistajat tervetulleiksi. Hän totesi avauksessaan, että aikaisemmasta suunnitelmasta poiketen puumarkkinatyöryhmä kutsuttiin koolle jo ennen kesälomia, koska alatyöryhmässä asiat ovat edenneet nopeasti. Asialista hyväksyttiin työjärjestykseksi.

Kahden edellisen kokouksen muistiot hyväksyttiin (liitteet 1 ja 2).

2. Pöyryn uusi puumarkkinamalli, Petteri Pihlajamäki

Petteri Pihlajamäki esitteli Pöyryn puumarkkinoiden analysointiin kehitettyä ekonometristä mallia, jolla voidaan simuloida puun kysyntää ja tarjontaa, puun hintaa ja puunhankinnan kustannuksia sekä tehdä metsäalaa koskevia ennusteita ja skenaarioita (liite 3). Pihlajamäki totesi, että Suomen puumarkkinoiden osalta mallilla voitaisiin simuloida esimerkiksi suunniteltujen investointihankkeiden toteutumisen tai uusiutuvan energian tavoitteiden vaikutuksia puumarkkinoille.

Keskustelussa todettiin, että malli soveltuisi esimerkiksi maakuntatasolla puun optimaalisen allokoinnin arviointiin tai infrastruktuuriin tehtävien investointien vaikutusten arviointiin kuljetuskustannusten alenemisen myötä. Todettiin myös, että puumarkkinatyöryhmän kannalta malli soveltuisi kuitupuumarkkinoiden kehityksen mallintamiseen, sahateollisuuden mahdollisuuksien arviointiin puumarkkinoiden kehittymisen myötä sekä energiapolitiikan arviointiin. Keskustelussa myös esitettiin, että mallilla voitaisiin tuottaa eri skenaarioita poliittisten päätösten tueksi.

Puheenjohtaja totesi, että erilaiset mallit ovat tarpeen päätöksenteon tukena. Puheenjohtaja totesi myös, että etenkin puun tarjonnan mallintaminen on haastavaa, koska metsänomistajat tekevät itsenäisesti päätöksiä oman metsäomaisuutensa hoidosta.

3. Markkinakatsaus, puumarkkinoiden osapuolet

Marko Mäki-Hakola totesi, että puukauppa on käynyt hyvin, mutta viime aikoina merkkejä on ollut hidastumisesta. Hän totesi, että esimerkiksi pienille myrskytuhokohteille ei löydy osoitetta. Hän korosti, että syksylle näkymät ovat kuitenkin hyvät. Mäki-Hakola totesi myös, että kysynnän kasvaessa passiivisia metsänomistajia aktivoituu ja puuta saadaan markkinoille uusien investointien tarpeisiin. Hän lisäsi muun muassa, että veropäätökset ja investoinnit infrastruktuuriin edistäisivät metsänomistajien säilymistä aktiivisina.

Anu Islander totesi, että puumarkkinat ovat toimineet tasaisesti alkuvuonna ja että kumulatiivinen ostomäärä on lähes 10 prosenttia edellisvuotta korkeampi. Islander korosti puheenvuorossaan, että kotimaisen kuitupuun käyttö on ollut ennätysvuosien tasolla jo useana vuonna peräkkäin. Hän totesi myös, että puun tuonti on vähentynyt alkuvuonna 11 prosenttia vuoteen 2013 verrattaessa.

Jussi Joensuu totesi, että puumarkkinoilla on tasapainoinen markkinatilanne. Sahatavaran markkinoista hän totesi, että parhaillaan kuusisahatavaran kysyntä on ajankohtaan nähden vaihua, mutta mäntysahatavaran osalta kysyntä on korkeammalla tasolla. Joensuu totesi, että Suomen bioenergian tukipolitiikan myötä sahojen energiantuotantoon ohjautuvien sivutuotteiden markkinatilanne on sekä absoluuttisesti että suhteessa kilpailijamaihin heikko. Joensuu korosti, että sahateollisuudella on edellytyksiä nostaa tuotannon tasoa, jos toimintaedellytykset paranevat. Hän lisäsi, että nykyisin sahojen investointiedellytykset ovat huonot.

Rauno Numminen totesi metsänomistajan näkökulmasta, että kaikki tarjotut leimikot ovat käyneet kaupaksi. Markkinakatsauksen lopuksi Simo Jaakkola korosti tiedonkulun ja ennakoitavuuden tärkeyttä puunhankinnassa. Hän kertoi, että huhtikuussa koneyritykset saivat yllättäviä määräyksiä puunkorjuun pysäyttämiseksi ja totesi, että tuotannon pysäyttämiseksi pitäisi olla pidempi ennakoituaika, jotta yritykset pystyvät huolehtimaan velvoitteistaan työntekijöitä kohtaan.

4. Maa- Tilannekatsaus puukauppa- ja hinnoittelumallien kehittämistä edistävän alatyöryhmän työhön

Juha Ojala totesi puheenvuorossaan, että alatyöryhmä on kokoontunut kuudesti ja ideoinut erityisesti rungonosahinnoittelumallia ja korjuuvalmista leimikkopakettia sekä näiden ohella sähköistä puukaupapaikkaa. Ojala kiitti toimijoita ja metsäntutkimuslaitosta aktiivisesta työstä ja positiivisesta asenteesta. Hän totesi, että edellisessä alatyöryhmän kokouksessa todettiin, että työn tuloksia voitaisiin viedä tässä vaiheessa puumarkkinatyöryhmälle, joka arvioisi ehdotuksia ja niiden vaatimia jatkotoimenpiteitä.

• Ehdotus rungonosahinnoittelumalliksi, Jori Uusitalo

Jori Uusitalo esitteli rungonosahinnoittelun perusteita, alatyöryhmän ehdotusta sekä menetelmän etuja, haasteita ja teknisiä valmiuksia (liite 4). Uusitalo totesi puheenvuoronsa aluksi, että toimijoiden asenne mallin kehittämisessä on ollut ennakkoluulotonta ja positiivista. Keskeisenä mallin hyötynä Uusitalo mainitsi, että mallia käytettäessä voitaisiin lopettaa puukaupan osapuolien välinen keskustelu tukkiosuuden hyödyntämisestä.

Uusitalo totesi alatyöryhmän ehdotuksesta, että minimimitukkirunkovaatimuksen tarpeellisuudesta puukaupan osapuolet ovat olleet jossain määrin erimielisiä. Hän totesi, että tasalaatuisissa leimikoissa vaatimus ei olisi ehkä tarpeen, mutta totesi samalla ymmärtävänsä myös teollisuuden näkemyksiä, koska puukaupan katsotaan siirtyvän osittain sähköisiin järjestelmiin.

Keskustelussa Jorma Länsitalo totesi, että alatyöryhmässä on nyt ideoitu yksi malli, jota toimijat voivat halutessaan pilotoida ja arvioida. Hän lisäsi, että toimijat voivat sitoutua halutessaan myös muihin malleihin. Juha Mäntylä muistutti, että mallin suurimmat edut muodostuisivat teollisuuden vapaasta katkonnasta jalostusarvon ohjaamana sekä luottamuksen lisäämisestä osapuolten välille. Marko Mäki-Hakola totesi, kokonaisuutena ehdotus on hyvä, mutta minimimitukkirunkovaatimus vie pohjan siltä, että korjuuta ei tarvitsisi mallia hyödynnettäessä enää valvoa. Hän totesi, että minimimitukkirunkovaatimus monimutkaistaa mallia ja että sen tarpeellisuus voitaisiin välttää myös ositteiden hinnoittelulla. Jussi Joensuu totesi, että edellä mainittu vaatimus on tarpeen, koska puukauppaa tullaan tekemään jatkossa enemmän näkemättä leimikkoa. Pekka Rajala totesi, että puunhankinnan tavoitteena on aito sähköinen kaupanteko ja että välivaiheessa tarvitaan muun muassa minimimitukkirunkovaatimusta. Uusitalo totesi, että edellä mainitusta vaatimuksesta on keskustelussa tullut suurempi asia mitä se todellisuudessa on, koska siirtymiä hinnaltaan alhaisempiin ositteisiin tulee joka tapauksessa muiden laatuvaatimusten vuoksi. Sixten Sunabacka kysyi, että onko ehdotuksen laatuvaatimuksissa menty tarpeettoman tarkalle tasolle. Jaakkola totesi rungonosahinnoittelun vaikuttavan hyvältä sekä toteutuessaan helpottavan ja tehostavan yrittäjien ja koneenkuljettajien työtä. Lisäksi hän toi esille, että rungonosahinnoittelu tarkoittaa, että hinnoitellaan rungonosat, mitataan rungonosat, mutta tehdään tukki- ja kuitupuutavaralajeja, minkä takia on syytä tarkistaa sopivuus puutavaran mittaussääntöjen kanssa. Keskustelun lopuksi Juha Ojala kertasi, että markkinaosapuolille on nyt tuotettu ehdotus, jolla tavoitellaan puunhankintaketjun rationalisointia.

Puheenjohtaja totesi, että maa- ja metsätalousministeriö kartoittaa aiheuttaisiko menetelmän käyttöönotto muutostarpeita esimerkiksi puutavaran mittaussäntöihin ja että markkinaosapuolet voivat lähteä kokeilemaan nyt esitettyä mallia halutessaan. Puheenjohtaja totesi, että mallin yhtenä tavoitteena on markkinaosapuolien välisen luottamuksen parantaminen, jota osapuolet voivat vahvistaa viestinnässään.

• Ehdotus korjuuvalmiiksi leimikkopaketiksi; tietosisältö ja mallin pilotoinnin toteuttaminen, Anu Islander ja Matti Sojakka

Anu Islander ja Matti Sojakka kävivät läpi korjuuvalmiin leimikkopaketin hyötyjä sekä ehdotusta tietosisällöksi (liite 5). Islander totesi, että kartoitettuaan jäsenyrityksiltä tahtotilaa korjuuvalmista leimikkopaketista koskevan pilotoinnin toteuttamiseksi, orastavaa kiinnostusta olisi ostajilta löytynyt. Lisäksi Islander totesi, että pilotoinnin yhteydessä voitaisiin käynnistää tutkimushanke, jossa arvioitaisiin muun muassa mallin toimivuutta ja ennakkotiedon luotettavuutta. Lisäksi Islander totesi, että tutkimushankkeessa voisi tarkastella myös kustannusperusteiseen tienvarsihinnoitteluun perustuvan mallin yhdistämistä korjuuvalmiiseen leimikkopakettiin.

Keskustelussa todettiin, että puukaupan osapuolet ovat löytäneet yhteisen näkemyksen palvelutuotteesta, jonka avulla puun ostajat voisivat lähteä toteuttamaan puun korjuuta käymättä itse kohteella. Lisäksi todettiin, että puumarkkinatyöryhmä suosittelee mallin pilotointia. Olli Puukko lisäsi, että toimintamallia voitaisiin verrata Metsähallituksen toimintaan.

Alatyöryhmästä todettiin, että sille annettu toimeksianto katsotaan suoritetuksi ja että ehdotusten mahdollinen toteuttaminen jätetään toimijoiden vastuulle.

5. Muut asiat

Sixten Sunabacka kertoi ministeri Vapaavuoren avaamasta biojalostamokilpailusta. Hän kertoi, että työ- ja elinkeinoministeriö toteuttaa kansainvälisen suunnittelukilpailun, jolla halutaan nopeuttaa biojalostamoiden innovaatioiden kaupallistumista ja uusien biojalostamoiden syntyä Suomeen. Sunabacka kertoi, että kilpailu on avattu 4.6.2014 ja se on avoinna ehdotuksille 4.12.2014 saakka. Hän kävi nopeasti läpi kilpailun kriteereitä ja totesi, että lisätietoa kilpailusta on saatavissa muun muassa MSO:n nettisivuilla.

6. Seuraava kokous

Todettiin, että seuraava kokous pidetään syyskuussa. Tarkempi aika ilmoitetaan myöhemmin.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti osallistujia ja päätti kokouksen kello 10.00.